

A TALAJ NITRÁT-TARTALMÁNAK SZABÁLYOZÁSA SZERVES ANYAG HOZZÁADÁSÁVAL

Tolner László, Füleky György és Gulyás Ferenc

Szent István Egyetem, Környezettudományi Intézet, Gödöllő,
E-mail: tolner.laszlo@gmail.com

A trágyázás során talajba juttatott nitrogén annak kémiai formájától függetlenül néhány nap alatt nitráttá alakul. A növény tápanyagfelvétele viszont sokkal lassabb folyamat. Közben a nitrát, mivel nem kötődik a jellemzően negatív töltésű talajkolloidokhoz, kimosódhat a gyökérszónából, és hosszabb távon szennyezheti a felszín alatti vizeket.

A nitrifikáció illetve a nitrogén szerves formában való fixálódása a talajban mikroszervezetek közreműködésével megvalósuló oxidáció illetve redukció. Fehérjében szegény, szénhidrátban gazdag növényi melléktermékek (szalma) felhasználásával elősegíthetjük a nitrát redukcióját és -3-as oxidációs állapotban, főleg fehérje, formában való átmeneti megkötődését.

Kísérletünkben kétféle talajon búza, illetve lucernaszalma alkalmazásával vizsgáltuk nitráttá alakulás kinetikáját. Az átalakulás elsőrendű kémiai reakció modelljével leírható, azzal a kiegészítéssel, hogy a szerves anyag hozzáadása, dózisától és minőségétől függően különböző mértékű t_0 paraméterrel megadható késleltetést okozott.

$$NO_3 - N = A(1 - e^{-k(t-t_0)})$$

A k paramétert a két talajon különböző, de a kezelésektől független állandónak találtuk. Az A paraméter értéke mind a talajtól, mind a kezelés fajtájától és mértékétől egyaránt függött. A t_0 paraméter függött a hozzáadott szerves anyag szén (C_0) és nitrogéntartalmától (N_0) és az ammónium-nitrát formában alkalmazott műtrágya nitrogéntartalmától (N_m).

$$t_0 = b_0 + b_1 C_0 - b_2 N_0 - b_3 N_m$$

A t_0 késleltetés számítására alkalmas lineáris függvény a gödöllői nagy homoktartalmú rozsdabarna erdőtalajon szoros ($R^2 = 0,88$), a nagyhőrcsöki csernozjom talajon kevésbé szoros ($R^2 = 0,60$) összefüggést mutatott.